

DOF - Dansk Ornitologisk Forening

Hidtil største invasion af hvidvinget korsnæb

Efteråret 2011 bød på flere eksemplarer af hvidvinget korsnæb ved de danske træksteder og i skovene, end der var observeret i landet som helhed de foregående 40 år. Hold godt øje med arten de kommende måneder.

Hvidvinget korsnæb optræder med års mellemrum invasionsagtigt her i landet, senest i 2003 og i mindre omfang i 2008. I efteråret 2011 var der igen invasion af arten. Denne invasion viste sig at være den største i den tid, der er foretaget registreringer af fugle herhjemme.

I 2011 blev der i perioden fra 24. juli til 30. november indtastet 4.750 hvidvinget korsnæb i DOFbasen. I dette tal er der ganske givet en del gengangere, specielt blandt rastende fugle sidst i perioden. At det er et meget stort antal ses dog ved at sammenligne tallet med totalen for de foregående 40 år på cirka 3.200 individer.

De tre tidligere største år er 1998 med 394 fugle, 2002 med 670 og 2003 med 590 eksemplarer af hvidvinget korsnæb. Arten er i øvrigt ikke årlig herhjemme. Senest i 2007 er der for eksempel ikke observeret hvidvinget korsnæb i Danmark.

Hvidvinget korsnæbs normale primære udbredelsesområde er i det nordlige Sibirien og nordlige Canada, hvor dens foretrukne føde er koglefrø, særligt fra lærketræer. Normalt foretager arten blot et begrænset sydgående træk indenfor yngleområdet, men i år med fødemangel ses større vandringer ligesom i år.

I øvrigt kan det nævnes, at på øen Hispaniola (Haiti/Den Dominikanske Republik) i Caribien findes ”hispaniola korsnæb”, som tidligere blev anset som en underart af hvidvinget korsnæb. Denne mærkelige, isolerede ynglefremkomst flere tusinde kilometer fra det normale yngleområde stammer måske fra canadiske hvidvinget korsnæb på flugt fra hungersnød. I Danmark er der ikke fundet hvidvinget korsnæb ringmærket i udlandet, og ingen af de i alt 18, der til i år er ringmærket i Danmark, er blevet gemeldt fra udlandet. Der er således ingen data, som afdækker, hvilket område hvidvinget korsnæb i Danmark kommer fra, og hvilken trækrute de bruger.

Der er ingen sikre ynglefund i Danmark, men i Tyskland er der registreret ynglende fugle efter invasionsår. I Sverige, Norge og Finland yngler arten i svingende antal, specielt efter invasionsår.

Der er ringmærket i alt 18 eksemplarer af hvidvinget korsnæb i Danmark. Blåvand, juli 2011. Foto: Stinne Aastrup.

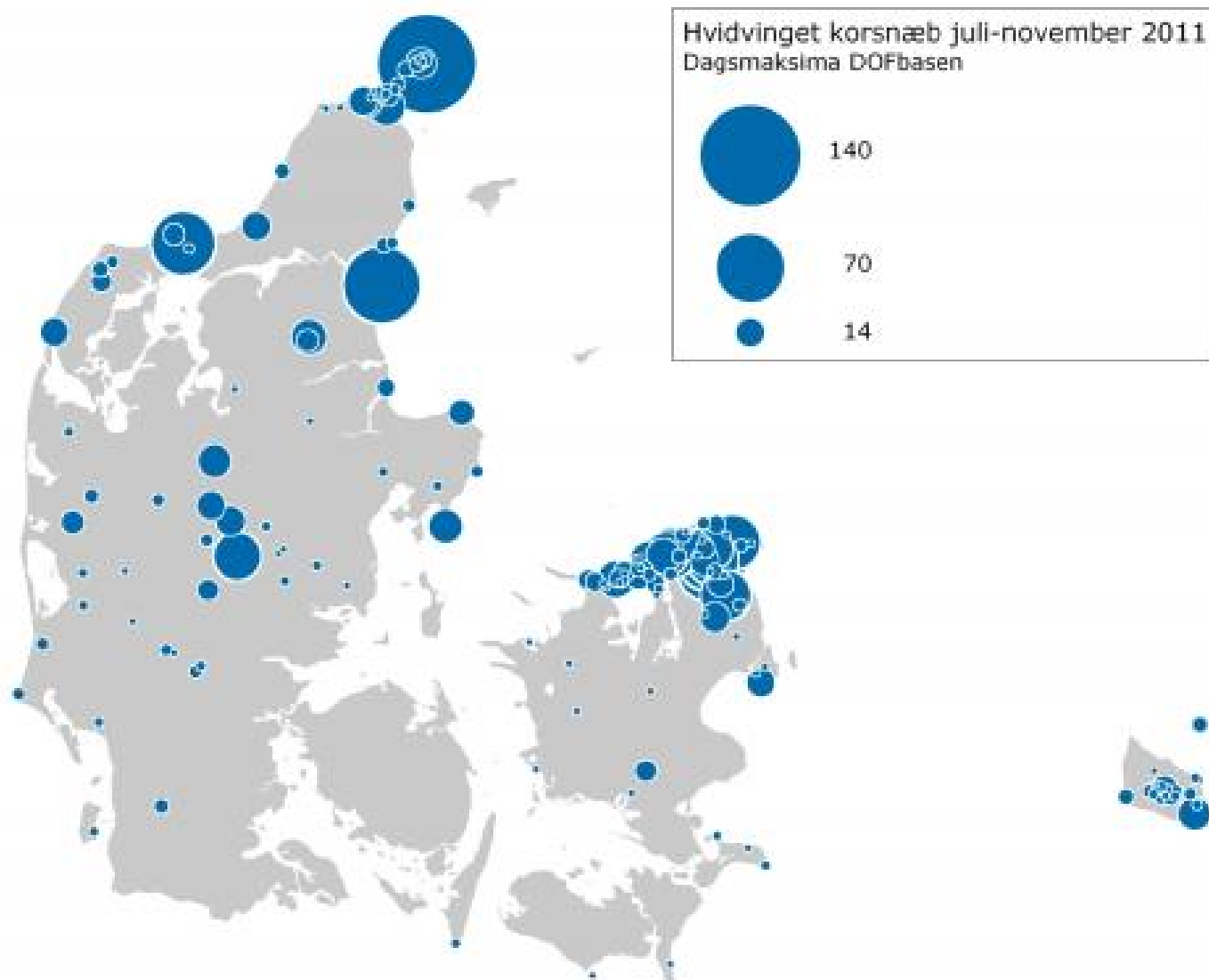
Invasionens forløb

Allerede i første halvdel af juli 2011 blev der set mange flere fugle end normalt i det nordlige Sverige, og efter 20. juli sås arten også i Midtsverige. Specielt ved Rørvik i Dalsland sås mange, således 647 fugle i perioden 23. juli til 5. august. I sidste del af juli blev der set mange fugle også i det sydlige Norge, primært ved fuglestationer på øerne Utsira og Lista.

De første fugle i Danmark sås overraskende nok ved Blåvand, hvor der 24. juli var tre hvidvinget korsnæb, samt en fugl ved Lods kovvad i Nordjylland. Fra 26. juli sås en periode dagligt fugle ved Skagen og på tre dage i

månedsskiftet juli-august sås hele 262 fugle, primært på Grenen med maksimum 133 fugle 1. august. Fuglene ved Skagen sås primært på trækforsøg.

Også ved Nordmandshage ved Hals sås mange sydtrækkende med 67 fugle d. 31. juli og 83 d. 11. august. De første fugle fra andre områder sås 30. juli ved Ulvshale på Møn og 31. juli ved Snogebæk på Bornholm. Noget tyder på, at en stor del af fuglene blev spredt til det øvrige Danmark fra Nordjylland, idet der for eksempel først blev iagttaget hvidvinget korsnæb i Gribskov fra sidst i august.

Endvidere sås der i hele perioden et forsvindende lille antal ved Falsterbo. Hvidvinget korsnæb blev i øvrigt observeret i næsten alle egne af landet. Fra Skagen i nord til Gedser i syd og fra Christiansø i øst til Blåvand i vest. Bemærkes skal det dog, at der er meget få observationer fra landets sydlige del med Bornholm som en undtagelse, og på Fyn er arten slet ikke iagttaget.

I perioden til og med september sås arten over store dele af landet og på flere lokaliteter sås stationære rastende flokke, for eksempel ved Thorup Klitplantage i Nordjylland med op til 48 fugle 11. august. I oktober sås langt færre fugle, og hovedparten af iagttagelserne drejede sig om rastende fugle i Gribskov.

Overraskende nok sås sidst i oktober og i november atter markant flere fugle. Denne udvikling stemmer overens med forekomsten i både Norge og Sverige. Koncentrationen i denne periode er fortsat i Gribskov, hvor op til 60 fugle sås pr. dag i starten af november, men også flere andre steder - ikke mindst i Nordjylland - sås på nye fugle. Om denne nye koncentration drejede sig om nye tiltrækkende fugle, eller der var tale om fugle på returtræk, er uvist.

Det skal blive spændende at følge invasionens videre forløb. Bliver fuglene i landet vinteren over, kan det ikke udelukkes, at arten vil yngle i Danmark. Det er flere gange sket for andre arter i forbindelse med invasioner, for eksempel af nøddekrige, men som nævnt har hvidvinget korsnæb så vidt vides ikke tidligere ynglet her i landet. Ved en invasion i 1997/98 blev der dog set mere end 100 fugle så sent som maj/juni i Nordjylland. Det kan indikere, at arten har ynglet i 1998.

Det er ofte en god ide at kigge skovpartier med lærketræer igennem, hvis man vil finde hvidvinget korsnæb. Foto: Eigil Ødegaard.

 Dato:
01. 01. 2012

 Skrevet af:
Anton Thøger Larsen & Hans Christophersen

 Fotos af:
Stinne Aastrup
Eigil Ødegaard
Henrik Brandt

 Emner:
SJÆLDNE FUGLE

 Tags:
DANSKE YNGLEFUGLE, HVIDVINGET KORSNÆB, INVASION